

Til Finansdepartementet ref 16/1298 KrW

Fra Transparency International Norge

Oslo 7. desember 2017

Høringsuttalelse: Evaluering av LLR regelverket

Det vises til høringsnotat av 25.10.2017 – Evaluering av LLR regelverket - gjennomført av Deloitte.

Større finansiell åpenhet med krav til synliggjøring av selskapers betalinger til myndigheter kan bidra til å forhindre og avdekke mulig økonomisk kriminalitet som korrupsjon. De siste par års store lekkasjer (Panama Papers og Paradise Papers) har vist oss en flik av hemmeligholdsindustrien og en innsikt i omfanget kapital- og skatteflukt.

TI Norge mener at selskaper som er åpne om betalinger lettere vil kunne vise ulike interessentgrupper at de opererer lovlig og etisk forsvarlig. Dette er av betydning ikke bare for ulike lands myndigheter og befolkning, men også av økende interesse for investorer som ønsker å investere i virksomheter som driver lovlig og etisk forsvarlig. I så henseende er det positivt at NBIM, som en av verdens største investorer, har utformet et [forventingsdokument](#) om skatt og åpenhet.

TI Norge har følgende merknader:

LLR-regelverket må harmoniseres og ikke splittes

Høringsinstansene er spesielt bedt om å se på forslaget om å etablere et tydeligere skille mellom LLR-regelverk for utvinningsselskaper og LLR-regelverk for skatteformål. TI Norge mener at regelverket snarere bør harmoniseres, og at et harmonisert regelsett må tydeliggjøre krav om full åpenhet om, og offentlighetens tilgang til, selskapenes LLR-rapporter. En slik harmonisering vil trolig være en fordel både for rapporteringspliktige selskaper og ikke minst for andre interessenter.

Tall i LLR-rapportering må kunne gjenfinnes i selskapenes revisorgodkjente årsregnskaper

For at tallene i en LLR-rapportering skal være mest mulig korrekte, og sikre samsvar mellom LLR-rapportering og selskapenes årsregnskap mener TI Norge at tallene må kunne gjenfinnes som noter i revidert årsregnskap.

En slik ordning vil i tillegg sikre at det er styret som står som øverste ansvarlig for LLR-rapporteringen ettersom styret er øverste ansvarlig for selskapets årsregnskap.

Kravet til offentliggjøring av LLR-rapportering på selskapenes hjemmeside kan med fordel beholdes, men da med den klare forutsetning at det er tall fra revidert årsregnskap som publiseres.

Unntaket for betalinger på under kr 800.000 må fjernes

TI Norge stiller seg kritiske til unntaket for betalinger på kr 800.000 til myndigheter, og foreslår at dette fjernes. Dersom Stortingets målsetting om å «synliggjøre uønsket skattetilpasning» skal realiseres, kan man ikke ha en regel der foretakene unngår rapporteringsplikt fra land der de kan ha store inntekter, men ikke betaler skatt, herunder de fleste null- og lavskattland (skatteparadiser).

PublishWhatYouPay Norge foreslår en konkret måte å løse dette på ved at forskriftens § 4, 3. ledd endres fra «Når det er plikt til å gi opplysninger ...» til «Uavhengig av om det er plikt til å gi opplysninger ...». TI Norge støtte dette forslaget.

Kretsen av rapporteringspliktige må utvides

TI Norge har ved flere anledninger tatt til orde for at alle større multinasjonale selskaper bør underlegges en plikt til åpen LLR- rapportering. Plikten bør altså ikke være begrenset til selskaper innen utvinning av ikke-fornybare ressurser.

Selskapenes aktiviteter påvirker ansatte, kunder, leverandører og samarbeidspartnere – og derved også forretningsetikken – i landene hvor de er til stede. Selskapenes økonomiske makt kan være en betydelig kilde til nyskaping og økonomisk utvikling, men kan - hvis den misbrukes - også bidra til økonomisk stagnasjon og fattigdom.

Land-for-land-rapportering gjør det mulig for innbyggere, sivilsamfunnsorganisasjoner, investorer og andre interessenter å følge med på økonomiske nøkkeltall fra selskapenes forretningsvirksomhet (bl.a. innbetaling av skatter) som er viktige for et lands økonomi.

Innbyggerne bør få tilstrekkelig informasjon om aktivitetene til selskap som har virksomhet i deres hjemland. Dette er spesielt viktig i utviklingsland. Virksomhetene genererer inntekter lokalt og bidrar på denne måten til det offentlige budsjettet gjennom skatt, lokal lønn og innkjøp av varer og tjenester.

I fravær av land-for-land-rapportering av finansiell informasjon er lokalbefolkningen ofte uvitende om hvor mye overskudd og skatt virksomhetene genererer, og hvilke eventuelle særskilte avtaler deres egne myndigheter har inngått med de utenlandske selskapene.

Mange svært fattige utviklingsland hvor også norske selskaper har virksomheter, er store mottakere av internasjonal bistand, har stor kapitalflukt, og har omfattende korrupsjonsproblemer.

Det er derfor positivt at Finanskomiteen i sin innstilling av 08.11.2016 ba regjeringen utvide kretsen for LLR til å omfatte selskaper i alle sektorer. TI Norge forventet at spørsmålet om en slik utvidelse ble en del av denne evalueringen av LLR-regelverket, men konstaterer at dette ikke har vært en del av mandatet.

I en tid der Norge snart skal levere på FNs bærekraftsmål – bør regjeringen og Stortinget kjenne sin besøkelsestid, og utvise større djervhet for økt finansiell åpenhet for norske selskaper med internasjonal virksomhet. En utvidelse av kretsen av rapporteringspliktige er et bra sted å starte.

Samfunnsbidrag (sosiale bidrag) må eksplisitt inn i forskriftsteksten

Utvinningssektoren og andre bransjer f.eks telekomindustrien er i alle land de opererer avhengig av ulike former for tillatelser fra myndighetenes side, og det er hard konkurranse om å få tildelt for eksempel en lisens. For å styrke konkurranseevnen, er det ikke uvanlig at selskaper gir løfter om ulike samfunnsbidrag. Dette vil være bidrag som ikke nødvendigvis er betalinger til myndighetene i et land, og som derfor ikke vil være omfattet av forskriften.

Samfunnsbidrag kan være et arrangement for korrupsjon som går under radaren fordi de som regel fremstår som støtte til gode formål. Dersom ingen i selskapet har ansvar for å følge opp pengebruken i forbindelse med slike samfunnsbidrag (for eksempel bygging av skole eller støtte til et helseprogram), kan betalingene fort ende opp på feil hender, særlig hvis de som kontrollerer mottakerinstitusjonen også innehar en rolle som gjør at de kan påvirke viktige beslutninger til fordel for selskapet.

I Transparency Internationals veileder *Business Principles for Countering Bribery* er det gitt konkrete anbefalinger mht bedrifters samfunnsbidrag anbefales det at;

Foretaket bør sikre at veldedige gaver og sponsing ikke benyttes som forkledning for bestiktelser. Foretaket bør redegjøre offentlig for all veldedighet og sponsing.

TI Norge vil påpeke at samfunnsbidrag ikke bare en utfordring i andre land, men også i Norge.

Andre forhold

1. For å imøtekomme ulike interessenters behov for LLR (investorer, myndigheter, journalister, forskere, sivilsamfunnsorganisasjoner og andre), foreslår TI Norge at rapporter fra selskapene samles og publiseres på ett sted – for eksempel på data.norge.no
2. Det har i de senere år vært en rekke høringer om LLR. Stortinget ved Finanskomiteen har også vært en viktig aktør og en pådriver for en fornuftig utvikling av regelverket. Det hadde vært en stor fordel om departementet kunne samlet både Stortingets anmodningsvedtak og evalueringsrapporten og selv fremmet forslag om endringer av LLR regelverket. Slik prosessen fremstår, presenteres kun fragmenter av regelverket uten at departementet har tatt stilling til de konkrete forslagene som foreligger, og vi får en meget uoversiktlig og lite forutsigbar situasjon både for selskaper og for sivilsamfunnsorganisasjoner som over flere år har vært opptatt av finansiell åpenhet.

Vennlig hilsen

Guro Slettemark
generalsekretær